

Contributed by Bruno De Wit

maandag, 27 april 2009 - Last Updated dinsdag, 28 april 2009

Op 10 mei zal de officiële herdenking plaatsvinden van de overval op het 20e konvooi naar Auschwitz in Boortmeerbeek. Joeri Puissant was de initiatiefnemer van een opmerkelijke herdenking van de aanval op 19 april i.l. Tevens ook dezelfde dag van het begin van de opstand in het gettho van Warshau in 1943. Zo'n 25 mensen namen deel aan deze herdenking. Het was een zeer emotionele en ingetogen herdenking daar aan het station van Boortmeerbeek. Vooreerst luisterden we naar het lied van de partizanen van de opstand van Warshau. Nadien voerde Bruno De Wit (SAP) het woord en gaf een woord en uitleg bij de aanval op de trein. Vervolgens nam Joeri Puissant het woord ivm de opstand in Warshau. Tot slot nam Ludo De Brabander van vzw Vrede nog kort het woord. Hij trok enige vergelijkingen met het gettho van Warshau en de toestand die heerst op de Gaza-strook. Hij stelde ook dat men vandaag al te gemakke voor antisemitie wordt uitgescholden als men de politiek van het zionistische regime in de staat Israël aan de kaak stelt. Tevens wees hij er op dat er in de loop van de recente geschiedenis al talrijke genocides hebben plaatsvonden: Congo-vrijstaat onder Leopold -II, Armenië, Koerden, Ruanda,... Opmerkelijk was de aanwezigheid van een sterke ABVV-aanwezigheid, waaronder Carline Coopers (voorzitster Vlaams ABVV) en André Langenus (federaal secretaris Social -Profit). Hieronder kan u de interventies van Bruno De Wit en Joeri Puissant nalezen. De foto's zijn van de hand van Eddy Coremans.

« Wie sporen wist, doet mensen verdwalen » (Lucebert)

Beste vrienden, kameraden.

Op een vitrine van een Mechelse boekenwinkel staat een uitspraak van de Nederlandse dichter Lucebert: 'Wie sporen wist, doet mensen verdwalen' en ik moest hier direct aan denken toen Joeri mij belde voor een actie in Boortmeerbeek. En wel in die zin omdat hier in Boortmeerbeek Robert Korten heeft geleefd, een partizaan, en die een herdenkingsplaat heeft laten oprichten op de plaats van de overval. Deze plaats bevindt zich twee kilometer verder richting Haacht. Voor de meer officiële herdenkingen hebben ze hier aan het station eveneens een monument opgericht. Die Robert Korten heeft er mee voor gezorgd dat de aanval niet in de vergetelheid is beland. Begin 2000 was ik een artikel aan het vertalen ivm de 'opstand in Büchenwald' en het ging meer bepaald over de Trotskisten van Büchenwald.

Revolutionaire socialisten in WO-II

In dit artikel stond ook een lijst van gedeporteerden van trotskisten in België (voorloper van de SAP) die op transport waren gezet naar verschillende concentratiekampen. Mijn oog viel op twee personen : Claire Prowizur en Philipper Szyper , op de trein van het 20e konvooi naar Auschwitz en ontsnapt van de trein. Ik nam vervolgens contact op met het Museum van deportatie en verzet in Mechelen, en ik was aangedaan toen ik van hen een copy kreeg van de officiële transportlijst van de nazi's waarop de namen staan vermeld van deze twee kameraden. Achter hun naam stond bijgeschreven: 'évadé'-ontsnapt. Zo zijn er nog vele anderen die van deze trein zijn gesprongen. Voor het 20e konvooi waren er al vele treinen vertrokken naar Auschwitz, en dit waren gewone reizigerstreinen, maar hier zijn vele mensen bij bosjes af gesprongen. Vele personen die van de trein sprongen zijn hierdoor omgekomen of werden neergeschoten door de bewakers van de trein. Het 20e konvooi is

Contributed by Bruno De Wit

maandag, 27 april 2009 - Last Updated dinsdag, 28 april 2009

dan ook het eerste transport met 'beestenwagons' geweest omdat er voordien te veel mensen van de treinen sprongen. Claire Prowizur heeft in de jaren '70 een boek geschreven met haar wedervaren. Claire Prowizur en haar man Philippe wonen op dit moment in Tel Aviv (Israël). Tijdens WO -2 waren zij actief in een joods-trotskistische groep waarin ook onze kameraad Ernest Mandel actief was. Zij zaten in dezelfde trotskistische cel en door verraad werden zij opgepakt. Dat om te zeggen dat er verschillende sporen zijn, puzzelstukjes, die in elkaar passen. Ik had dan ook het genoegen om enkele jaren geleden schrijfster Marion Schreiber te ontmoeten op ons 1-mei feest om te komen spreken over haar voortreffelijke boek 'Stille rebellen-over de aanval op het 20e konvooi'. Jammer genoeg is Marion 3 jaar geleden overleden, anders zou zij hier vandaag zeker aanwezig geweest zijn.

Daden van verzet

Het boek handelt o.a. over Claire en haar man Philippe maar voornamelijk over drie jongeren, twintigers, die in Brussel in een vrij links-liberaal milieu zaten en die het niet meer konden aanzien dat er niets gebeurde om de transporten naar Auschwitz tegen te houden. Youra Livchitz, Jean Franklemon en Robert Maistriau kenden elkaar van op school in Brussel en naarmate de oorlog vorderde zijn zij elkaar terug tegen gekomen en hebben zij besloten om iets te doen. Het was van belang voor hen om iets te doen want voor velen was het een onbezonnen daad. Zij zijn ook gaan aankloppen bij het officiële verzet, o.a. bij het Onafhankelijkheidsfront, omdat die toch wel van wangen wisten ivm aanslagen en overvallen plegen. Het verzet bedankte voor hun plannen omdat het voor hen zo'n ongewisse zaak was op welke manier de trein moest gestopt worden, de mensen hier uit bevrijden, hen transporteren,... Het was voor het officiële verzet een onoverkomelijke zaak maar gaven onze drie helden groen licht en hebben niets in de weg gelegd om deze actie uit te voeren. Zij kregen één pistool, in een winkel kochten ze enkele ijzertangen en een lamp met rood papier om de trein te doen stoppen. Met hun fiets zijn ze vanuit Brussel vertrokken, via de Haachtsesteenweg naar Steenokkerzeel en zo verder naar Haacht. Daar hadden ze op voorhand onderzocht waar de beste plaats was voor de overval en hadden het terrein verkend.

Nadat ze trein tot stilstand hadden gedwongen hebben zij met die ijzertangen enkele wagons opengebroken en zijn hier al 17 mensen van de trein kunnen springen. Aangezien de deuren geopend waren zijn er nog voor de Duitse grens meer dan 220 mensen van de trein kunnen springen, waaronder Claire en Philippe (nadien zijn zij actief geweest in het verzet in de buurt van Charleroi). Eén van de ontsnapt was Simon Gronowsky(11 jaar oude toen), waarmee wij enkele dagen geleden nog contact hadden. Hij is gesprongen maar zij moeder durfde niet en zij is omgekomen in Auschwitz. Dit is een zeer aandoenlijk verhaal en wordt ook beschreven in het boek van Marion Scheiber. Met dus dat ene pistool en die enkele tangen hebben zij een van de grootste heldendaden van wereldoorlog II gepleegd. Want buiten deze actie is er feitelijk niets anders ondernomen om deze transporten naar Auschwitz tegen te houden. Jammerlijk genoeg zijn de drie jonge mannen door verraad gevangen gezet. Jean Franklemon, lid van de PC en nog actief geweest tijdens de Spaanse Revolutie, Youra Livchitz zijn elkaar nog tegengekomen in het kamp van Breendonk, en kamp met een van de strengste regimes. Jean Franklemon heeft nog in het concentratiekamp van Oranienburg-Sachsenhausen gezeten en door de SS nog op dodenmars gezet op het einde van de oorlog en is in '77 in de voormalige DDR overleden. Robert Maistriau heeft in verschillende kampen gezeten. Nadien is hij naar Congo vertrokken en heeft daar nog aan veefokkerij gedaan IN 2003 ben ik hem hier in Boortmeerbeek op een herdenking nog tegen gekomen. Enkele jaren geleden is hij ook overleden. Youra Livchitz is als vergelding in Breendonk, geëxecuteerd, , net als zijn broer die ook in het verzet zat. Op 31 juli '44 ging het 26e en laatste transport richting Auschwitz. Er zijn 25257 mensen op transport gezet, hoofdzakelijk joden, maar ook zigeuners (Roma's en Manouchen), homoseksuelen, communisten,...Hieronder meer dan 5000 kinderen.

Doorgaan, maar niet vergeten!

Contributed by Bruno De Wit

maandag, 27 april 2009 - Last Updated dinsdag, 28 april 2009

Dit maar om te zeggen dat de actie die de drie jonge mensen hier een ongelofelijke daad is geweest en dat er eigenlijk te weinig naar wordt gerefereerd. In 2003 was ik op de herdenking tijdens de 60 e verjaardag, waar ook Simon Gronowsky het woord heeft gevoerd en Rober Maistriau aanwezig was en waar VLD-burgemeester Baert het woord heeft genomen. Ik ben nadien nooit meer naar de herdenking gekomen. Want ik viel van mijn stoel toen hij vertelde dat het andersglobalisme van vandaag het antisemitisme in zich draagt. Ik heb hem nadien om uitleg gevraagd en hij heeft bij monde van zijn secretaris laten weten en die refereerde naar www.goldhagen.com en een artikel in Knack van mei 2003. Conclusie: 'het antiglobalisme richt zich wereldwijd tegen Amerika, daaronder begrepen de joodse leidende klasse, en wordt daardoor geïnfiltreerd door groepen,...met een andere agenda. Het antiglobalisme besmet zich daardoor (onbewust) met antisemitisme en wordt er sluipend mee geïdentificeerd of wordt er mee schuldig aan'. Het was een schandelijke veralgemening maar het typeerd hoe er over antisemitisme wordt gesproken en Het blad Joods Actueel zal wel met zeer lovende woorden geschreven hebben over die uitspraken van burgemeester Baert.

'Try to begin to change the world" (Ernest Mandel)

Als slot wil ik nog verwijzen naar een uitspraak van Che Guevara: "Probeer elke onrecht waar ter wereld ook diep te voelen, dat is de mooiste eigenschap van een revolutionair." En dit gaat zeker op voor deze drie jonge mensen, die toen in 1943, de trein tot stilstand hebben gebracht en zo vele mensen hebben bevrijd. Ik dank u.

Bruno De Wit

19 april 2009

Joeri Puissant:

"Wij verklaren de oorlog aan Duitsland", zeiden de opstandelingen van het joodse ghetto. "Deze oorlogsverklaring is de meest wanhopige die ooit gedaan werd. Wij organiseren de verdediging van het ghetto. Niet om het ghetto te verdedigen, maar opdat de wereld onze wanhoop zou begrijpen als een waarschuwing en een verwijt". "Wij vechten voor onze vrijheid en die van jullie. Wij vechten voor onze trots en die van jullie. Wij vechten voor onze menselijke, maatschappelijke en nationale waardigheid en voor die van jullie."

Zo luidde de 'Oproep van het ghetto aan de wereld" nu 66 jaar geleden. De leider van deze opstand - Mordehai Aniélévitch - was amper 24 jaar en pleegde op 8 mei zelfmoord voor hij door de nazi's gegrepen werd. 4 dagen later pleegde ook Szmul Zygielbojm, de leider van de joods-socialistische Bund, zelfmoord in Engeland om het gebrek aan steun van de geallieerden toen aan te klagen.

Reeds vanaf 1939 werden uiteindelijk een half miljoen Poolse joden bijgedreven in de joodse wijk van Warschau. Een wijk waar voorheen 60.000 mensen leefden. Het ghetto werd ommuurd, de inwoners vernederd, veracht, behandeld als "untermenschen". Elk recht op onderwijs, cultuur, denken, elk recht op leven en zelfs op waardig sterven werd hen onthouden. Maar om hun waardigheid te behouden, richtten ze clandestiene scholen, universiteiten, verenigingen en kranten op. De opstand vanaf 19 april 1943 was slechts hun ultieme verzetsdaad. 16.000 mensen stierven in de strijd. De overblijvenden werden naar Treblinka gestuurd. Slechts enkelen slaagden er in om het ghetto via de riolen te ontvluchten.

Sommigen noemen de geïsoleerde verzetsdaad van de joodse strijders uit het ghetto of de geïsoleerde verzetsdaad van de 3 Brusselse jongeren hier in Boortmeerbeek "roekeloos". Maar in

Contributed by Bruno De Wit

maandag, 27 april 2009 - Last Updated dinsdag, 28 april 2009

dat geval was het een roekeloze zucht naar menselijke waardigheid. En die willen we vandaag hulde betonen. Wij willen hier niet spreken in naam van wie niet meer kan spreken. Wij spreken enkel in onze eigen naam.

Sommigen vinden dat we de herdenking van het verzet toen en de gebeurtenissen in Palestina gescheiden moeten houden. Voor alle duidelijkheid: wij zijn hier niet om de daden van de Nazi's toen te vergelijken met de daden van de Israelische leiders vandaag. Maar wij zijn individuen - één een ondeelbaar - die woede voelen, maar ook hoop en verantwoordelijkheid putten uit het verzet toen en die woede en verantwoordelijkheid voelen bij het systematisch vernederen, discrimineren, isoleren, verdrijven en doden van Palestijnen door de Israëlische staat. Wie de oorlog in Gaza een verdedigingsoorlog blijft noemen, vindt dat een Palestijns leven 100 keer minder waard is dan een leven van een joodse Israeli.

Enkelingen vinden dat de opstand in het ghetto van Warschau enkel door joden mag herdacht en gehuldigd worden. Zij vergeten door hun wrok de 'Oproep van het ghetto aan de wereld'. Zij vergeten ook dat delen van de joodse gemeenschap toen meewerkten in de hoop dat de vervolging door de Nazi's beperkt zou blijven tot het 'gepeupel', tot de joodse immigranten uit Oost-Europa.

Ik denk liever aan diegenen die hier hadden willen zijn, maar niet durfden uit vrees om uitgesloten te worden door hun gemeenschap. Ik hoop dat je in mijn stem ook hun stem hoort: "Gaza: niet in onze naam!"

Meer info op: <http://users.telenet.be/holocaust.bmb/ned/startne.htm>

